

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Aile Çatışması

Öğr. Gör. Hülya ERASLAN, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa Sosyal Bilimler MYO, Şanlıurfa, e-posta: hulyaeraslan@harran.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1440-6736>

Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT, Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Balıkesir, e-posta: avcikurt@harran.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9169-9763>

Öz

Bu araştırmada, turizm eğitimi alan öğrencilerin meslek tercihinde ve eğitim sürecinde yaşadıkları aile çatışmalarının nedenlerinin ve kaynaklarının tespiti için, araştırmada, nitel veri toplama yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Harran Üniversitesi ön lisans programında turizm eğitimi alan 30 öğrenciyle yüz yüze görüşme yapılmıştır. Araştırmanın temel amacı, ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin yaşadıkları aile çatışmalarına bağlı sorunların ve nedenlerinin belirlenmesidir. Turizm mesleğini tercih eden öğrenciler tarafından mesleği seçme nedenleri, öğrencilerin tercihlerinde etkili olan faktörlerin neler olduğu ve turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin sektöre yönelik aileleriyle yaşadıkları sorunlar ve bu sorunların nedenleri içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Katılımcıların aile tutumlarının farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve buna bağlı olarak farklı sorunların ortaya çıktığı görülmektedir. Turizm mesleğine yönelik yaşadıkları aile sorunları; fiziksel/duygusal şiddet ve iletişim çatışmaları olarak belirlenirken aileleriyle yaşadıkları sorunların nedenleri; aile içi ve aile dışı nedenler olarak kategorize edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Meslek Tercihi, Aile Çatışması, Ön Lisans, Turizm Eğitimi.

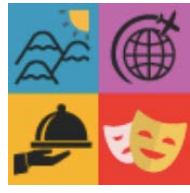
Makale Gönderme Tarihi: 15.03.2022

Makale Kabul Tarihi: 02.06.2022

Önerilen Atıf:

Eraslan, H. ve Avcıkurt, C. (2022). Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Aile Çatışması, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(2): 481-500.

© 2022 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2022, 6(2): 481-500.

DOI: [10.26677/TR1010.2022.1007](https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.1007)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

Family Conflict of Students with Associate Graduate Tourism Education

Lecturer Hülya ERASLAN, Harran University, Şanlıurfa Social Sciences Vocational School, Şanlıurfa, e-mail: hulyaeraslan@harran.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1440-6736>

Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT, Balıkesir University, Faculty of Tourism, Balıkesir, e-mail: avcikurt@harran.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9169-9763>

Abstract

In this research, semi-structured interview technique, which is one of the qualitative data collection methods, was used in order to determine the causes and sources of family conflicts experienced by students receiving tourism education in their career choice and education process. Face-to-face interviews were conducted with 30 students who received tourism education in the associate degree program of Harran University. The main purpose of the research is to determine the problems and causes of family conflicts experienced by students who receive tourism education at the associate degree level. The reasons for choosing the profession by the students who prefer the tourism profession, the factors that are effective in the preferences of the students, the problems that the associate degree students who receive tourism education experience with their families and the reasons for these problems are evaluated with content analysis. It has been determined that the family attitudes of the participants differ and it is seen that different problems arise accordingly. Family problems faced by the tourism profession; physical/emotional violence and communication conflicts; the reasons for the problems they experience with their families; categorized as intra-familial and extra-familial causes.

Keywords: Vocational Choice, Family Conflict, Associate Degree, Tourism Education.

Received: 15.03.2022

Accepted: 02.06.2022

Suggested Citation:

Eraslan, H. and Avcikurt, C. (2022). Family Conflict of Students with Associate Graduate Tourism Education, *Journal of Turkish Tourism Research*, 6(2): 481-500.

© 2022 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Turizm, emek yoğun hizmet sağlayan bir endüstridir. Tüketicilere kaliteli bir hizmet verilebilmesi ve memnuniyetinin sağlanabilmesi nitelikli çalışanlarla mümkün olabilmektedir. Nitelikli çalışanları sağlamanın en değerli yolu, bilginin elde edilme süreci yani eğitimidir. Turizm eğitimi, endüstride iyi eğitilmiş, nitelikli, motivasyon gücü yüksek personelin yetiştirilmesi açısından önem arz etmektedir (Tuyluoğlu, 2003: 10). Nitelikli personel ancak gerçekçi ve kaliteli bir eğitimle sağlanabilir (Aymankuy ve Aymankuy, 2013: 2).

Kişiler, turizm alanında başarılı olabilmek için turizme yönelik meslek tercihlerinde turizm eğitimini tercih ederek nitelikli, alanında uzman kişi konumuna ulaşmayı hedefler. Turizm eğitiminin sektörel başarı için önemli olmasına karşın turizm endüstrisindeki karşılaşılan problemlerden birisi turizm eğitime sahip olan kaliteli iş gücü yetersizliğidir. Türkiye’de turizm eğitimi orta ve yükseköğretim düzeylerinde verilmekte olup, turizm eğitimi almış nitelikli iş gücü potansiyelinin var olmasına rağmen, endüstri bu potansiyel iş gücünden yeterli oranda fayda sağlayamamaktadır (Hacıoğlu vd., 2008). Ülkemizde özellikle, turizm eğitimini lisans düzeyinde başarı ile tamamlayan meslek elemanlarının önemli bir kısmının turizm alanında istihdam edilmediklerini gösteren birtakım araştırmalar mevcuttur (Unur vd., 2004; Öztürk ve Pelit, 2008). Bu açıdan turizm eğitimi alan ve turizm alanında deneyim kazanmaya başlayan turizm meslek elemanları endüstri açısından çevresiyle çatışma yaşayabilmektedir. Çatışma nedenleri, kendisinden kaynaklı olabileceği gibi aileden de kaynaklı olabilir.

Farklı kişilikler olsa da turizm meslek elemanları insanlarla iyi ilişkiler kurabilmelidir. Özellikle turizm endüstrisi için etkili ve doğru iletişim, mesleki başarı açısından oldukça önemlidir. Kişilerin, kendilerini doğru bir şekilde ifade etmeleri, çatışmanın şiddetini azaltacağı gibi iyi ilişkilerin gelişmesine ve memnuniyete yola açabilir. Bununla birlikte yaşanabilecek çatışmalar, kişinin kendinden kaynaklı iletişim eksikliğinden olabileceği gibi endüstrinin ağır çalışma şartlarına ve emek yoğun hizmet sunmasına yönelik aile içi yargılardan da kaynaklanabilir (Kargı ve Akman, 2007). Bu problemlerin kişilik uyumsuzluğundan ziyade kuşak farklılığından dolayı “iletişim” kuramamaktan kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu sebeple ortaya çıkan çatışmaların kaynağı olarak, etkili ve doğru iletişim eksikliğinin yanı sıra aileden de kaynaklı sorunların yaşanabileceği düşünülmektedir.

Turizm eğitimi alan öğrenciler, sektördeki uygulama dönemlerinde ortaya çıkabilecek, kişileri meslektan uzaklaştırabilecek ve aile içi çatışmalara sebep olabilecek problemlerle karşı karşıya kalabilir. Özellikle küreselleşmenin etkisiyle hızlı bir şekilde değişen toplumsal yargılarımız, hayat felsefemiz ve davranış kalıplarımız, aile içinde kuşak farklılığından dolayı çatışmalara ve hatta “aile içi şiddete” neden olabilmektedir (Durğun, 2018: 4). Gelişen, değişen dünyaya ayak uydurmak bazen kuşaklar açısından zorluk yaratabilmektedir. İhtiyaçların farklılaşması, gelecek kuşakların isteklerinin değişmesi, önceki kuşaklar açısından tehdit olarak görülebilmektedir. Ailelerin tutumları nedeniyle değişime ve gelişime açık olan turizm endüstrisi için istenilen işgücünün temini açısından zorluklar oluşturabilmektedir.

Meslek Tercih ve Turizm

İnsanlar hayatları boyunca elde etmek istedikleri şeyler için birçok seçim yapmaktadır. Bu seçimlerin en önemlilerinden biri meslek seçimidir. Meslek seçimi konusunda kişiler, sıklıkla aile büyükleriyle zıt düşüncelere sahip olarak anlaşmazlık içine düşebilmektedirler. Özellikle günümüzde genç nüfusun herhangi bir üniversiteden mezun olup işe girme yaşı en az 25’i bulabilmektedir. Bu süre zarfında, mezun olduğu alanda işe giremeyip, bağımsızlığını henüz kazanmamış olan ve maddi açıdan ailesine bağlı yaşayan gençler ile ebeveynleri arasında çatışma

sorunu ortaya çıkmaktadır (Işık vd., 2017: 21). Bu sebeple meslek seçimi, gençlerin yaşam kalitesi açısından oldukça önemlidir.

Bireyin meslek seçimine yönelik tutumlarının gelişmesinde bazı unsurlar etkili olabilir. Bu unsurlar, aile büyükleri ve öğretmenlerinin yönlendirmesi, kişinin gözlem ve tecrübeleri olarak sıralanabilir. Böylelikle bu unsurlar, toplumun farklı mesleklere yönelik bakış açılarını ortaya koyabilmekte, kariyerli meslek algısı geliştirebilmekte ve bireylerin bir mesleğe yönelik tutumlarının gelişmesine etki edebilmektedir. Tutumların gelişmesi de bireyin meslek seçimine doğrudan etki sağlayabilmektedir. Örneğin; bireyler, toplum tarafından itibarlı bir meslek olarak kabul edilen “doktorluk ya da akademisyenlik” mesleklerine yönelebilmektedirler. Bunun yanı sıra; çalışma koşullarının emek gücüne dayalı olduğu, uzun ve yorucu çalışma saatleri ve düşük iş güvencesi gibi nedenlerle itibar derecesi düşük algılanan turizm sektörüne yönelik istek de düşük olabilmektedir (Pehlivan, 2008: 52- 53). Meslek seçiminde aileler genellikle, mesleğin çocuklarına olan uygunluğunu göz ardı ederek, çocuklarını kendi istedikleri meslekleri seçmeye yönlendirmeye çalışırlar. Özellikle geçmişte arzuladıkları meslekleri kendi çocuklarının edinmeleri için çaba harcarlar. Fakat bu çaba içinde çocuklarının başarı düzeyi, ilgisi ve isteğini göz arzı etmiş olurlar (Anıl, 2011: 40). Bu durum sonucunda bireyler, yanlış mesleklere yönlendirilerek, gelecekte başarısızlık yaşamalarına sebebiyet verecek birçok problemle karşı karşıya kalabilmektedirler. Ayrıca, bazı bireyler, yine de ailelerin desteklemediği meslek seçimlerinde bulunabilmektedirler. Bireylerin gerek ailelerin onayıyla kendilerine uygun olmayan meslek alanlarını tercih etmeleri gerekse ailelerinin desteklemediği meslekleri tercih etmeleri ortak fikrin bir araya getirilmemesinden dolayı birçok problemi beraberinde getirebilmektedir. Bireylerin aile içi çatışma yaşamasına sebebiyet verebilmektedir. Turizm mesleğinin, toplum açısından düşük itibarlı meslek grubu içerisinde sayılması bilgi asimetrisiyle ilgili olduğu düşünülebilir. Çünkü toplum mesleğin faaliyetleri ve sahip olduğu istihdam kalitesi hakkında tam bir bilgi sahibi değildir. Bu sebeple çocuklarının mezuniyet sonrasında ne tür bir istihdam elde edecekleri konusunda kaygı duyabilmektedirler.

Turizm sektörü eğitim açısından incelendiğinde; turistlerin beklentilerinin karşılanabilmesi için, sektörde istihdam eden bireye birtakım bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır. Turizm eğitimi; insanın insana doğrudan, aracı içermeden hizmet sunmasını öğreten, hizmet verene alanla ilgili bilgi ve beceri sağlayan, insana yönelik sevgi ve hoşgörü gibi duyguları ortaya çıkaran ve meslek bilinci kazandıran bir disiplin olarak görülmektedir. Turizm eğitimi, hem teorik hem de uygulamalı eğitim niteliğine sahip olması yönünden birçok eğitim türünden farklılaşabilmektedir (Türkeri, 2014: 3).

Turizm endüstrisine yönelik eğitim programlarını tercih eden öğrencilerin, en önemli hedef ve beklentilerinin temelinde mezuniyet sonrasında istihdam olanakları yer almaktadır. Bazı öğrenciler tarafından turizm; merak edilen, eğlenceli bir sektör olarak algılanmakta ve bu sebeple tercih edebilmektedir. Buna ek olarak, yabancı dil öğrenme isteğinde olan öğrenciler açısından özellikle yabancı dil bilgisinin üst düzeyde gerekli olduğu bir sektör olarak görülmesi ve bu sebeple tercih edilmesi söz konusu olabilmektedir. Üniversiteye girişte turizm mesleğine yönelik eğitim programlarını tercih eden diğer bir kesim olarak turizm meslek lisesi mezunu öğrenciler; kendi meslekleri ile ilgili ilerlemeyi ve lisans diplomasına sahip olmayı amaçlamaktadırlar. Ayrıca, turizm faaliyetlerinin gelişim sağladığı bölgelerde ikamet eden, turizm endüstrisinin yapısı hakkında fikir sahibi olan ve ailesi turizm sektöründe istihdam eden öğrenciler de turizm ile ilgili bölümleri yoğun olarak tercih edebilmektedirler. Turizm bölümlerini, tam enformasyona sahip bir şekilde tercih eden bu öğrencilerin yanı sıra, istedikleri daha yüksek puanlı bölümlere, yeterli puana sahip olamayan öğrenciler için turizm bölümleri dikkate alınabilecek bir fırsat olarak görülmektedir (Şengel vd., 2015: 892; Leigh, 1998). Bu konuya yönelik bazı araştırmalar mevcuttur. Öğrenciler, turizm alanında mevcut işlerde sahip oldukları bilgi ve becerileri

kullanabileceklerine, kişilik yapılarının turizm mesleği ile uyumlu olabileceğine, tempolu iş ortamını sevebileceklerine inanmaktadırlar. Ayrıca insanlara hizmet etmenin mutluluk kaynağı olduğunu ve kısa sürede sektörde en iyi noktalara geleceklelerini düşünmektedirler. Ortaya çıkan bu durum öğrencilerin, turizm mesleğini icra edebilecek nitelikte olduklarına inandıklarını göstermektedir (Türker vd., 2016: 313).

Kuşluvan ve Kuşluvan (2003), turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin üçte birinin sektöre yönelik istihdam düşüncesinin olmadığını ortaya koymuşlardır. Öğrencilerin %48'inin turizm alanında eğitim almış öğrencilerin mezuniyet sonrasında turizm endüstrisinde istihdama yönelik olumsuz ve kararsız bir tutum sergiledikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin %27'si, eğitim aldıkları okuldan ayrılma niyeti içerisinde oldukları tespit edilmiştir.

Ailelerin çocuklarını meslek alanlarına yönlendirmeleri konusunda eğitim, bireyin meslek seçimini etkileyen önemli bir faktördür. Bu konuyla ilgili olarak, ailelerin eğitim seviyesi arttıkça meslek tercihinin yönelik çocuklarını yönlendirme konusunda daha olumlu tavır sergilediği ortaya çıkmıştır (Vurucu 2010: 27). Bununla birlikte, yetenek, değer, ilgi, inanç ve değer sistemi, aile gibi birçok etken meslek seçimine etki edebilmektedir (Owen vd., 2012: 135).

Aile İçi Çatışma

Bireylerin çocukluk dönemlerinde kişilik gelişimi, kişiler arası ilişkiler gibi birçok faktör açısından oldukça önemlidir. Kişilik gelişimi üzerinde, anne babanın tutum ve davranışları ve kişilik özellikleri etkili olmaktadır (Kaya, 1997). Ailelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen etmenler; anne babanın sosyodemografik özellikleri, çocuğun yaşı, cinsiyeti, mizacı, anaokuluna gitmesi ve sağlık durumu, çocuk sayısı, aile tipi, anne-baba ilişkisi, anne babanın kendi yetiştiriliş tarzı olarak sıralanabilir (Grigorenko ve Sternberg, 2000).

Aileler çocuklarıyla iletişim süreçlerinde, sahip oldukları farklı tutumlar ve davranışlar nedeniyle birçok duruma etki edebilirler. Bireyin yaşamını istendik düzeyde şekillendirebilirler ve bireyin yaşamında birçok olumlu veya olumsuz sonuçlar elde edebilirler. Bu açıdan, aile tutum ve davranışları, bireyin özgüvenine, akademik başarısına, şiddet davranışlarına, yaşam doyumuna ve öznel iyi oluşuna, duygusal problemlerine, sosyal becerisine, kişiler arası ilişkilerine, evlilik ilişkilerine etki ettiği bilinmektedir (Altınok vd., 2017: 330). Böylelikle, anne ve babanın çocuklarına yaklaşım biçimleri çocukların birçok özelliğinin şekillenmesini etkileyeceğinden çocuğun gelecek yaşamı da buna göre şekillenmesi söz konusudur.

Olumlu anne baba tutumuna sahip aileler, çocukların gelişim sürecinde etkili kararlar almasında destek sağlayan bireylerdir. Özellikle, etkili ve sağlıklı iletişim kuran, dinleyen, ihtiyaçlarını sezebilen, sorunları önemseyip uygun cevaplar veren ve ilgisine ve kişiliğine uygun görev ve sorumluluklar yükleyen, birey olarak kabul eden aileler, olumlu ilişkiler geliştirerek, bireyin geleceğe yönelik kararlarında ortak fikir ve olumlu davranış sayesinde çatışmanın yaşanmamasına neden olabileceklerdir (Çağdaş vd., 2002). Anne ve babalar çocuklarına karşı olumsuz tutum sergilediklerinde, çocukların kendi gelişimlerine pozitif yönde yön vermesini engellemektedir. Geleceğe yönelik olası sorunların ortaya çıkmasına zemin hazırlayabilmektedirler. Aileler, çocuklarının gereksinim duydukları ilgi ve desteği az vererek ya da hiç vermeyerek, bireyin kendini geliştirmesine ve yetiştirmesine olumsuz etkide bulunmuş olabileceklerdir (Şanlı ve Öztürk, 2015: 240- 241).

Ailelerde çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik literatür incelendiğinde dört tip yetiştirme tutumundan bahsedilmektedir. Bu tutumlar; demokratik, otoriter, liberal ve koruyucu aile tutumları şeklinde sıralanabilir (Canatan vd., 2020: 154). Demokratik aile yapısında, çocukların bağımsız olmalarına yönelik teşvik sağlanır. Bu tip aileler, hem çocuklarını kontrol ederler hem

de çocuklarının ihtiyaçlarına duyarsız kalmayarak, koşulsuz sevgi gösterirler. Koruyucu aile yapısında genellikle, çocukların bağımsız olmalarına engelle birlikte kontrol düzeyi oldukça yüksektir. Bu aile yapısında, çocuklarda görülen birtakım problemler; çocuğun tek başına birey olgusunu yaşayamaması ve bağımsızlık duygusundan uzak bir yaşama sahip olması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Otoriter aile yapısında aileler çocukları üzerinde otorite sağlayarak itaat beklentisine sahip olmaktadır. Bu aile yapısında, en belirgin özellik ailelerin, çocuklarının istediklerini yaptıkları zaman çocuklarına karşı sevgilerini göstermeleridir. Liberal aile yapısında, aşırı izin verici veya hoşgörülü olarak ifade edilmektedir. Düşük düzeyde kontrol, yüksek düzeyde kabul ile ilişkilidir. Aile içerisinde ilginin sıcak bir şekilde verildiği ve koşulsuz kabulün olduğu bu tutumlarda, aileler tarafından kontrol ve sınırlama konularında birtakım kayıtsız davranışlarda görmek mümkündür. Ayrıca bu tutum içerisinde olan ailelerde kararsızlık ve tutarsız disiplin anlayışı sıklıkla ortaya çıkmaktadır (Şanlı ve Öztürk, 2015: 241).

Koruyucu ve otoriter ailelerde çoğu zaman çatışma yaşanmamaktadır. Kazanan hep anne babadır. Demokratik ailelerde ise çatışma olasılığı daha yüksektir. Yetiştirme tutumlarına göre farklı anne baba tutumları, çocukların gelişimi başta olmak üzere yaşamı üzerinde etki sağladığı bilinmektedir. Bu açıdan, ailelerinin tutumları çocukların kişisel gelişimine bağlı olarak kararlarında etki yaratıp, geleceğe yönelik kararlarında, aile ilişkilerinde bir takım zorluklar yaşamalarına sebebiyet verebilmektedir. Yaşamın ilerleyen dönemlerinde, özellikle kendi kararlarına alma süreçlerinde aile tutumlarında yaşanan zorluklar sebebiyle aile çatışmaları yaşanabilmektedir (Özel ve Zelyurt, 2016: 17).

Çatışma kavramı; sahip olunan birtakım duygu, düşünce ve davranışlarda bazı uyaranlar aracılığı ile psikolojik ve sosyal engellenme haline yönelik olarak farklı amaç ve isteklerin karşıtlık durumu içerisinde mücadele etmesi" anlamına gelmektedir (Aydınalp, 2010: 189). Çatışma anında, ulaşılmak istenen amacın yerine bir başkasının ikame edilmesi ve böylelikle sosyal ilişkilerin değişmesi durumu söz konusudur (Beşe, 2016: 45). Çatışmalar çoğu zaman, her iki tarafın istek ve ihtiyaçlarının değil de değer yargılarının, tercihlerinin, kişilik özelliklerinin çatışması şeklinde olabilmektedir (Karcioğlu ve Alioğulları, 2012: 216).

Aile ve birey arasında çatışma, bireyin neredeyse tüm gelişim dönemlerinde görülebilir (Özdemir, 2019). Bu çatışma, genellikle ailelerin tutumlarından kaynaklanabilir. Anne ve babanın göstermiş oldukları olumlu ve destekleyici tutumlar, çocuğun gelişimine katkı sağlarken, olumsuz ve kısıtlayıcı tutumları bazı ruhsal problemlerin oluşmasıyla geleceğe yönelik kararlarında ve aile ilişkilerinde sorunların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Seven, 2008: 99; Aydoğdu ve Dilekmen, 2016: 570). Çatışma seviyesi yüksek ailelerde, bireyler karar alma sürecinde, düşük sosyal destek, düşük kabul ve duyarlılık, düşük özgüven ve problemleri davranışlara sahip olabilmektedir. Aynı zamanda, ortaya çıkan bu faktörler kararları üzerinde etki sağlarken aileleriyle yaşadıkları çatışmanın şiddetini de artırabilmektedir (Şirvanlı Özen, 2014).

Günümüzde aile tutumlarına bağlı olarak şekillenen bireylerin gelişim sürecinde yaşanan çatışmaların seviyesini birtakım unsurlar etkileyebilmektedir. Özellikle, aile değerlerinde yaşanan değişimler, kültürel değişme, sosyal çevre ve yaşanan ortamdaki eğitim seviyesinin değişmesi, aile içi iletişim sürecine yansarak aile içinde iletişim farklılıklarının getirdiği birtakım problemleri ortaya çıkarabilmektedir (Thompson vd., 2003). Anne ve baba tutumuna göre bireylerin şekillenen gelişim sürecinde çatışmanın ortaya çıkmasına etki eden unsurlara bağlı olarak iletişim eksikliği de gösterilebilir. Ailenin değişen ve gelişen şartlara ve unsurlara göre göstermiş olduğu tutuma bağlı olarak iletişim açısından olumlu ya da olumsuz ilişkilerin gelişmesi söz konusu olabilir. Aynı zamanda, aile ve birey arasındaki kuşak farklılıklarında da olumlu ilişkilerin geliştirilmesi açısından aile tutumlarının önemini oldukça fazla olduğu söylenebilir (Şanlı ve Öztürk, 2015). Bu anlamda Kavut, (2015) tarafından, kuşaklar arası

çatışmanın birçok nedeni olduğu söylenmektedir. Kuşaklararası çatışmanın temel nedenlerinden biri olan bireylerin kimlik kazanmasının, bireyin süreci ile ilgili olduğu belirtilmektedir. Bireylerin kimliğini kazanma, bağımsızlığını elde etme ve kendini kanıtama sürecinde aileleriyle çatışma yaşadıkları görülmektedir. Aile sosyalleşmenin ilk aşaması olarak bilinmektedir. Eğer ki ailede bu süreç iyi değerlendirilemezse aile içi çatışmanın temelleri atılmış olabilmektedir (Gander ve Gardiner, 2010).

Aile sistemini ve aile içi ilişkileri araştıran bilim insanları, evliliklerde meydana gelen etkileşim sürecinde ya da aile içi ilişkilerde ortaya çıkan birtakım problemlerin, genç kuşağın yaşamlarına olumsuz etki sağladığını düşünmektedirler. Çocuklarda ve gençlerde ortaya çıkan, nefret, kaygı, saldırganlık, uyum ve davranış bozuklukları, akademik başarıda yetersizlik gibi bir takım faktörlerle ilişkili olduğunu tespit etmişlerdir (Kargı ve Akman, 2007: 33). Aile içi çatışma, aile tutumlarına ve çevresel unsurlara bağlı olarak her dönemde aile içinde yaşanan bir olgudur. Bu anlamda uygulanması gereken ve önemli olan bir takım durumlar söz konusudur. Aile içi çatışmanın engellenmesinde, aile ve çocukların birbirine karşı saygı duyması, empati kurarak sempati geliştirmeleri ve etkili dinleme tekniklerine başvurmaları gerekmektedir. Ailelerin gelişim sürecinde göstermiş oldukları tutumları gözden geçirerek, etkili iletişim yöntemlerini kullanmaları çatışmanın şiddetini azaltabilecektir (Kılıç, 2018: 850).

İlgili Araştırmalar

Ekşi (1990)' a göre, kuşaklar arası farklılardan kaynaklı çatışmaların temelinde anne ve babaların çocuklarına, dönemlerine uygun olarak nasıl davranmaları gerektiği konusunda yaşanan eksikliklerden kaynaklanan tutarsız yaklaşımları söz konusudur. Genç kuşaklar özellikle kimlik kazanma sürecinde, örnek almaya çalıştıkları anne ve babalarının tutarsızlığı karşısında ciddi sorunlar yaşamaktadırlar. Anne ve babalar yaşadıkları kararsızlık evresinde aile içinde çatışmanın yaşanmasına sebebiyet verebilirler.

Blaustein (1999) üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve depresyon düzeylerinde algılanan aile ve arkadaş desteğinin, bağlanma stillerinin ebeveyn-çocuk ilişkisinin ve ebeveynler arası çatışmanın etkileşimli ve aşamalı etkisini incelemiştir. Bayhan (1997)' ye göre, ülkemizde genç ve yaşlı kuşaklar arasında ortaya çıkan çatışma konuları belirlenmiştir. (Guthrie vd., 2002: 7) araştırmasında, gençlerin benlik etkililiği, arkadaşlık ilişkilerinden sağladıkları doyum ve aile içi çatışmaları incelemiştir. Yaşanan aile içi çatışmaların, gençlerin benlik etkililiğini (self- efficacy) olumsuz etkilediğini ve akran ilişkilerinden sağlayacakları doyumu etkileyerek azalttığı yönünde bulgular tespit edilmiştir. Turner ve Copiec (2006: 13), aile içinde yaşanan çatışmaların gençlerin ruh sağlığı ile ilişkisini incelemiştir. Aile içi çatışmaların gençlerdeki depresyon, alkol kullanımı, bağımlı kişilik özellikleri gibi sorunların belirleyicisi olduğu tespit edilmiştir. Hatta yaşanan çatışmaların gençlerin benlik saygısını azalttığı ve özel ilişkilerine de olumsuz etki sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anıl (2011), araştırmasında 15-25 yaş grubu arasındakiler genç kuşak, 45 yaş ve üzerindeki ise yaşlı kuşak olarak kabul edilmiştir. Meslek seçimine yönelik genç kuşak ile sorunlar yaşadığını belirten yaşlı kuşağın %31,1'i "geleceğinin iyi olması için", %34,4'ü "kendine uygun mesleği seçmesi için", %18'i "iyi bir iş sahibi olması için", %14,8'i "kararlarına yardımcı olmak için", %1,6'sı "diğer" ifadesini seçerek yaşadıkları sorunları ve nedenlerini ifade etmişlerdir. Işkın vd. (2015)' a göre, lisans döneminde turizm eğitimi alan öğrencilerin yaşadıkları bir takım sorunlar mevcuttur. Bu sorunların başında derslerden kaynaklı sorunlar gelmektedir. Dersler dışında, hem eğitim gördükleri üniversitenin hem de öğrenim gördükleri birimin fiziksel şartlarından kaynaklı sorunlar tespit edilmiştir. Ayrıca eğitimlerinde uygulamalı anlatımların eksikliğinden kaynaklı sorunların var olduğu ortaya çıkarılmıştır. Aile içi çatışma nedenleri dikkate

alındığında, ortaya çıkan bu sorunlar ailede çatışmayı arttırıcı rol oynayabilmektedir. Çünkü ortaya çıkan sorunlar nedeniyle çatışma nedenleri, ailelerin çocuklarıyla ilgili önemli kaygılara sahip olduğunun göstergesi olarak kabul edilebilir.

Turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışmaya yönelik tutumlarının ölçüldüğü araştırmada sektöre yönelik olumlu tutumlar bulunmuştur. Tayvan'daki üniversitelerde yapılan bir araştırmada öğrencilerin %70,1'lik bir bölümünün sektöre yönelik tutumunun olumlu olduğu ve bu kişilerin turizm sektöründe çalışmak istedikleri ortaya çıkmıştır (Choy, 1995).

Richardson (2010) tarafından da uygulanan ölçekte, öğrencilerin turizm sektörüne yönelik tutumlarının dokuz boyuta sahip olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu boyutlar, 'işin doğası', 'sosyal statü', 'endüstri-kişilik uyumu', 'fiziksel çalışma koşulları', 'ücret/fayda', 'promosyon imkanları', 'alt kademe çalışanlar', 'yöneticiler' ve 'turizm sektöründen memnuniyet' tir.

Şirvanlı Özen (2004), çatışma düzeyi yüksek ailelerden gelen ergenlerin, çatışma düzeyi düşük ailelerden gelenlere göre ailelerinden daha düşük kabul ve duyarlılık sağladıkları ve korkulu derecesi yüksek bağlanma geliştirdiklerini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca araştırmada, çatışma düzeyi yüksek ailelerden gelen ergenlerin, aileleri başta olmak üzere, çevrelerinden daha düşük sosyal destek sağladıkları, yetersiz öz güvene sahip oldukları ve problemleri davranış sergilemeye daha fazla meyilli oldukları tespit edilmiştir.

Kozak ve Kızıllırmak (2001), Türkiye'de meslek yüksekokul düzeyinde eğitim gören öğrencilerin sektöre yönelik tutumlarında demografik değişkenlerin herhangi bir etkiye sahip olup olmadığını araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin 'cinsiyeti', 'ÖSS tercih sırası' ve 'ortaöğretimde mezun olduğu okul türünün', öğrencilerin turizm sektörüne yönelik tutumunda herhangi bir etkiye sahip olmadığı sonucu tespit edilirken, 'turizm sektöründe staj yapma' durumunda anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya konulmuştur. Araştırmanın sonucuna göre staj yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre turizm sektörüne yönelik daha olumlu bir tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmalardan elde edilen bulgulara göre, aile içi çatışma düzeyini etki eden birçok unsur bulunmaktadır. Çatışma düzeyi yüksek ailelerde, bu durumun bireylerin geleceğe yönelik kararlarına ve kişiliğine etki sağladığı incelenmektedir. Özellikle ailelerin demografik özellikleri aile tutumlarının gelişmesinde etki sağlamaktadır. Aile tutumları, bireyin yaşamını, meslek seçimini ve aile içi çatışmanın şiddetini etkileyen önemli bir faktör olduğu görülmektedir. Turizm mesleği açısından ailelerin; turizm mesleğine bakış açıları, bireylerin meslek seçiminde rol oynamaları ve turizm sektörünün emek yoğun özelliğe sahip olmasından dolayı bireylerin daha fazla çaba göstermesi gerekliliğine yönelik algıları konusunda kaygılar yaşayabildikleri anlaşılmaktadır. Bu sebeple, turizm mesleğine yönelik ailelerin kaygılarına neden olan sorunların ortaya çıkarılması ve çözümlerin elde edilmesi, aile içi çatışmanın şiddetini azaltabileceği ve bireylerin kendi kararlarını özgürce verebileceği için önem arz etmektedir. Ayrıca ilgili alan yazında, ön lisans turizm eğitimi alan öğrencilerin aileleriyle yaşadıkları sorunları, aile çatışmasını ve nedenlerini inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmaması, bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın evrenini, 2019- 2020 Eğitim- Öğretim döneminde Harran Üniversitesi Halfeti Meslek Yüksekokulu ön lisans programında turizm eğitimi alan 30 1. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın 1. sınıf öğrencileri ile sınırlı olmasının gerekçesi, turizm mesleğini henüz tercih etmeleri ve daha geçerli verilere ulaşabilmek için bu öğrencilerin turizm eğitimine uyum sürecinde ortaya çıkan aile çatışmalarını ortaya çıkarabilmektir. Çalışmada, nitel veri

toplama tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme, sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan, sözlü iletişime dayalı olarak genellikle yüz yüze yapılan etkili veri toplama yöntemlerinden biridir. Araştırmada, sahip olduğu belli düzeydeki standartlığı nedeniyle, yazmaya ve doldurmaya dayalı testler ve anketlerdeki sınırlılığı ortadan kaldırması ve bazı konularda derinlemesine bilgi edinmeye yardımcı olmayı sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Bu sebeple araştırmacılar tarafından sıklıkla tercih edilen yarı yapılandırılmış görüşme tekniği tercih edilmiştir. Araştırma kapsamında Harran Üniversitesi Halfeti Meslek Yüksekokulu'nda eğitim alan 30 ön lisans turizm programı öğrencisi ile görüşmeler sağlanmıştır. Katılımcılardan elde edilen veriler yarı yapılandırılmış formlara yazılı olarak alınmış ve her bir veri forumuna numara verilmiştir. Verilere içerik analizi uygulanmış, elde edilen bulgular raporlanmıştır. İçerik analizi; belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde benzer verileri bir araya getirerek ve okuyucunun anlayabileceği nitelikte düzenlemek ve yorumlamak şeklinde tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 259). Bu doğrultuda ilk olarak verilen yanıtlardan kodlar oluşturulmuştur. Sonrasında ortaya çıkan kodlar mantıklı bir şekilde düzenlenerek üst kategorilerde birleştirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmada toplanan verilere içerik analizi uygulanmıştır. İlk olarak demografik özelliklerini tespit etmeye yönelik sorulara verilen cevaplar ve araştırmaya katılan öğrencilerin aile yapısı ve öğrencilerin turizm mesleğini seçimlerinde ailelerinin etkisine yönelik bilgilerin dağılımı verilmiştir. Öğrencilere, turizm mesleğini neden seçtikleri, turizm mesleğini seçerken ailelerinin etkisi, turizm mesleğini seçtikten sonra yaşadıkları aile sorunlarına ve sorunların nedenlerine yönelik sorular sorulmuştur. Öğrencilerin görüşlerine bağlı olarak oluşturulan kodlardan kategoriler belirlenerek dağılımları gösterilmiştir. Araştırmaya katılanların demografik özelliklerinin dağılımı, Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

	Frekans	%
Cinsiyet		
Kadın	18	60
Erkek	12	40
Yaş		
15-25	28	%93,3
26-35	2	%6,6
36-55	0	-
56 ve üstü	0	-

Tablo incelendiğinde, katılımcıların %60' ının kadın, %40'nın ise erkek öğrencilerden oluştuğu tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların %93,3' ünün 15-25 yaş grubu arasında oldukları belirlenmiştir.

Analiz sonucunda katılımcıların aile yapısına yönelik bulgular incelendiğinde, öğrencilere göre sahip oldukları aile tutumlarının farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Katılımcıların verdikleri yanıtlara göre, %56,6'sı koruyucu, %30' sı demokratik ve %6,6' ı otoriter ve % 6,6'in liberal aile yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Vurucu (2010: 27)'e göre, ailenin meslek seçimi

konusunda bilgisi artıka yönlendirme konusunda daha olumlu tavır sergiledikleri ortaya çıkmıştır (Vurucu, 2010: 27).

Tablo 2. Katılımcıların Aile Yapısına Yönelik Bulgular

Aile Yapısı	Frekans	%
Demokratik	9	30
Koruyucu	17	56,6
Otoriter	2	6,6
Liberal	2	6,6

Tablo 3. Katılımcıların Turizm Mesleği Seçimlerinde Ailelerinin Etkisine Yönelik Bulgular

Turizm Mesleği Seçiminde Aile Etkisi	Frekans	%
Evet	11	36,6
Hayır	19	63,3

Katılım sağlayan öğrencilerin turizm mesleği seçimlerinde ailelerinin etkisine yönelik görüşleri incelendiğinde, %63,3'ünün "Hayır", %36,6'sının "Evet" yanıtını verdikleri ortaya çıkmıştır. İçerik analizine göre, turizm mesleği seçiminde ailesinin etkisine yönelik olarak çoğunluğun vermiş olduğu "hayır" görüşünü sergileyen katılımcılar açısından yanıtlar, çeşitlilik göstermektedir. Aile etkisinin olmadığını düşünen öğrenciler, ailenin arzusu, arkadaşlarının tavsiyesi, akrabalarının etkisi ve/ veya mesleği kendilerinin araştırarak tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 4. Turizm Mesleğini Seçme Nedenlerine Yönelik Katılımcı İfadeleri

Görüşme Numarası	Cinsiyet	Yaş	Gelir	İletişim Kurma	Eğitim ve Öğretim	Bireysel Yetenekler	İş Koşulları ve Olanakları	Sosyal Olanaklar	Kendi İşini Kurma	Turizm İmajı	Çaresizlik	Σ
G1	K	18	X	X	X	X	X	X	X	X		8
G2	K	19		X		X	X	X	X	X	X	7
G3	E	18	X	X	X	X	X	X		X		7
G4	E	18	X	X	X	X	X	X	X	X		8
G5	K	18				X		X	X	X		4
G6	K	18	X	X	X	X	X	X		X		7
G7	K	18	X	X	X	X	X	X		X		7
G8	E	19	X	X	X	X	X	X		X		7
G9	E	20		X				X			X	3
G10	K	19	X			X			X		X	3
G11	E	19							X		X	2
G12	E	19		X				X			X	3
G13	K	19	X	X		X		X		X		5
G14	K	20	X	X	X	X		X	X			6
G15	K	19	X	X	X			X		X	X	6
G16	E	20	X	X		X	X	X	X	X		7
G17	K	18	X						X	X	X	4

G18	K	22	X	X	X		X	X	X	X		7
G19	E	19		X		X	X			X		4
G20	E	20	X	X	X		X	X		X		6
G21	K	18		X	X	X		X	X	X	X	7
G22	K	21	X	X		X	X	X		X		6
G23	K	19		X	X		X	X		X		5
G24	E	19	X	X		X	X	X		X		6
G25	K	29		X	X			X	X	X	X	6
G26	E	20	X	X		X	X	X		X	X	7
G27	E	30	X	X		X	X	X		X		6
G28	K	18			X	X		X	X		X	5
G29	K	19		X		X	X	X	X	X		6
G30	K	18	X		X	X		X	X		X	6
Σ			19	24	15	21	17	26	15	24	12	173
%			11,1	14,03	8,77	12,28	9,9	15,	8,7	14,0	7,01	100

Yapılan içerik analizi sonucunda katılımcıların turizm mesleğini seçme nedenlerine yönelik görüşlerine bağlı olarak oluşturulan kodlardan 2 kategori belirlenmiştir. Buna göre Tablo 4 'te yer alan ifadeler anlamlı bütünler oluşturulacak şekilde tablo 5' te kategorilerde birleştirilmiştir. Bu anlamda 9 ifade "Ekonomik Nedenler" ve "Sosyal Nedenler" olmak üzere 2 kategoride toplanmıştır.

Tablo 5. Turizm Mesleğini Seçme Nedenlerine Yönelik Katılımcı İfadelerinin Kategorilendirilmesi

Turizm Mesleğini Seçme Nedenleri	Kullanılan İfadeler	Σ i	Σ i (173)	%	% (100)
(1) Ekonomik Nedenler	(1.1) Gelir	19	78	24,3	45,1
	(1.2) Eğitim ve Öğretim	15		19,2	
	(1.3) İş Koşulları ve Olanakları	17		21,7	
	(1.4) Kendi İşini Kurma	15		19,2	
	(1.5) Çaresizlik	12		15,3	
(2) Sosyal Nedenler	(2.1) İletişim Kurma	24	95	14,7	54,9
	(2.2) Bireysel Yetenekler	21		11,5	
	(2.3) Sosyal Olanaklar	26		15,7	
	(2.4) Turizm İmajı	24		12,6	

Katılımcıların turizm mesleğini seçme nedenlerine yönelik yanıtlarının %54,9' u sosyal nedenlerden oluşurken, %45,1'i ekonomik nedenlerden oluşmaktadır. Sosyal nedenler kategorisinde yer alan "iletişim kurma" ifadesiyle ilgili olarak 18 numaralı katılımcı ifadesi şu şekildedir;

...İnsanlarla iletişim sağlayınca bakış açıları bana fikir verebilir, hayat tarzım değişebilir, özellikle yeni yerler yeni kişiler gördükçe hayata bakış açım gelişebilir. Sanki bana, bu meslekte çalışan insanlar çok bilgili gibi geliyor. Böyle kişilerle etkileşime girmek, benim de kültür düzeyimi etkileyeceğinden sektör bana çekici geliyor...

Araştırmada, ekonomik fayda sağladığına yönelik tutumlar çerçevesinde, ekonomik nedenler kategorisinde yer alan "gelir" ifadesine 3 numaralı katılımcı yorumu şu şekildedir;

...Büyük bir otelde yönetici olmayı, yüksek mevkii de olmayı kazançlı buluyorum. Sektörde çalışmayı arzu ediyorum. Yükseldikçe daha fazla kazanma düşüncesi beni umutlandırıyor. Diğer sektörlerle göre öni açık bir sektör...

Tablo 6. Turizm Mesleğini Seçtikten Sonra Aileleriyle Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Turizm Mesleğini Seçtikten Sonra Yaşanılan Aile Sorunları	Frekans	%
Evet	24	80
Hayır	6	20

Analiz kapsamında, katılımcılara turizm mesleğini seçtikten sonra aileleriyle yaşadıkları sorunlara ilişkin yöneltilen görüşlerin, %80'i "evet", %20 si "hayır" olarak tespit edilmiştir. Turizm mesleğini seçtikten sonra aileleriyle sorunlar yaşadığını belirten katılımcıların görüşlerinden çeşitli kodlar oluşturulmuştur.

Tablo 7. Turizm Mesleğini Seçtikten Sonra Aileleriyle Yaşadıkları Sorunlara Yönelik İfadeler

Görüşme Numarası	Cinsiyet	Yaş	Fikir Uyuşmazlığı	Aile İçi Kuşak Çatışması	Psikolojik Şiddet	Duygusal Aşğılama	Fiziksel Şiddet	Aile Büyüklüğüyle Anlaşmazlık	Hakarete Bulunma	Aile Önyargısı	Mesleğe Yönelik Kötümseme	Σ
G1	K	18	X	X	X							3
G2	K	19	X	X	X	X			X		X	6
G3	E	18	X	X	X							3
G4	E	18	X	X	X					X	X	5
G5	K	18	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9
G6	K	18	X	X						X	X	4
G7	K	18	X	X	X	X		X		X	X	7
G8	E	19	X	X	X	X		X	X	X	X	8
G9	E	20	X	X	X	X		X		X	X	7
G10	K	19										0
G11	E	19	X	X	X					X	X	5
G12	E	19										0
G13	K	19	X	X				X		X	X	5
G14	K	20		X				X		X	X	4
G15	K	19	X	X				X		X	X	5
G16	E	20										0
G17	K	18	X	X	X			X		X	X	6
G18	K	22	X	X				X		X	X	5
G19	E	19	X		X			X		X	X	5
G20	E	20										0
G21	K	18	X		X	X	X		X			5
G22	K	21		X	X	X					X	4
G23	K	19	X	X	X			X		X	X	6
G24	E	19	X	X				X		X	X	5
G25	K	29										0
G26	E	20		X	X	X		X		X		5
G27	E	30										0
G28	K	18	X					X		X	X	4
G29	K	19	X	X	X	X	X	X	X	X		8
G30	K	18	X	X		X	X	X	X		X	7
Σ			21	21	16	10	4	16	6	18	19	131
%			16	16	12,2	7,6	3,05	12,2	4,5	13,7	14,5	100

Katılımcıların turizm mesleğini seçtikten sonra aileleriyle yaşadıkları sorunlara yönelik oluşturulan kodlar Tablo 7’de yer almaktadır. Ortaya çıkarılan kodlar arasında “Aile içi kuşak çatışması” ve “Fikir çatışması” ifadeleri en çok belirtilen görüş olmuştur. En az belirtilen görüş ise “Fiziksel şiddet” ve “Hakarete bulunma” görüşleri olmuştur.

Tablo 8. Turizm Mesleğini Seçtikten Sonra Aileleriyle Yaşadıkları Sorunlara Yönelik Katılımcı İfadelerinin Kategorilendirilmesi

Aile Sorunları	Kullanılan İfadeler	Σi	Σi (131)	%	% (100)
(1) Fiziksel/ Duygusal Şiddet	(1.1) Psikolojik Şiddet	16	36	44,4	27,4
	(1.2) Duygusal Aşışılama	10		27,7	
	(1.3) Fiziksel Şiddet	4		11,1	
	(1.4) Hakarete Bulunma	6		16,6	
(2) İletişim Çatışmaları	(2.1) Fikir Uyuşmazlığı	21	95	22,1	72,5
	(2.2) Aile İçi Kuşak Çatışması	21		22,1	
	(2.3) Aile Büyükleriyle Anlaşmazlık	16		16,8	
	(2.4) Aile Önyargısı	18		18,9	
	(2.5) Mesleğe Yönelik Küçümseme	19		20	

İçerik analizi sonucunda, katılım sağlayan öğrencilerin, turizm mesleğini seçtikten sonra aileleriyle yaşadıkları sorunlara yönelik görüşlerine bağlı olarak oluşturulan kodlardan 2 kategori elde edilmiştir. Bu doğrultuda Tablo 7’de yer alan ifadeler anlamlı bütünler oluşturacak nitelikte Tablo 8’de üst kategorilerde birleştirilmiştir. Buna göre 9 ifade 2 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler “Fiziksel/ Duygusal Şiddet” ve “İletişim Çatışmaları” şeklinde ifade edilmiştir.

Katılımcıların turizm mesleğini seçtikten sonra aileleriyle yaşadıkları sorunlara yönelik verilen yanıtların %72,5’i “İletişim Çatışmaları”, %27,4’i “Fiziksel/ Duygusal Şiddet” kaynaklı sorunlardan oluşmaktadır. İletişim çatışması kategorisinde yer alan ve en yüksek frekansa sahip olan “Aile İçi Çatışma” ifadesiyle ilgili olarak 13 numaralı katılımcı görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir;

...Ailem bu sektörü hiç istemedi. Masa başı devlet memuru olmamı istiyorlardı. Ben bu sektörde eğitim almak, çalışmak istiyorum, herkes tıp okuyacak diye bir şey yok dedim. Bir sene daha otur hazırlan dediler. Ama ben mesleği istediğim için karşı çıktım...

Fiziksel/ duygusal şiddet kategorisinde yer alan “Psikolojik Şiddet” ifadesine yönelik olarak 5 numaralı katılımcı görüşlerini şu şekilde belirtmiştir;

...Annem burada olmamı sağlayan tek etkidir. Sektörü tercih ettiğim için babamdan her türlü fiziksel şiddet, beni üzen yıpratıcı her türlü şiddeti yaşadım. Babamdan şiddet gördüm ve oraya gidersen benden bir kuruş isteme diyerek beni tehdit etti. Dinlemiyorlardı beni. Bırakın kendi hedeflerimi yapayım diyordum, sen cahilsin, sen kızsın, sen yapamazsın diyerek beni azarlıyordu...

Katılım sağlayan öğrencilerin turizm mesleğini seçtikten sonra aileleriyle yaşadıkları sorunların nedenlerine yönelik oluşturulan kodlar Tablo 9’da yer almaktadır. Oluşturulan kodlar arasında “Çalışma Şartlarının Zor Olması”, “Geleceğinin İyi Olması İsteği” ve “Eğitim Seviyesi Düşüklüğü” ifadeleri en çok görüş belirtilen aile sorunlarının nedenleri olmuştur. En az belirtilen görüş ise “Ücret Düşüklüğü” ve “Maddi Yetersizlik” görüşleri olmuştur.

Tablo 9. Turizm Mesleğini Seçtikten Sonra Aileleriyle Yaşadıkları Sorunların Nedenlerine Yönelik İfadeler

Görüşme Numarası	Cinsiyet	Yaş	Zorunlu Nedenlerle Fazla Çalışma	Resmi Tatillerde Fazla Çalışma	Ücret Düşüklüğü	Mevsimsellik Sorunu	Çalışma Şartlarının Zor Olması	Çalışma Şartlarının Aile Yaşamını Olumsuz Etkilemesi	Mesleğe Yönelik Asimetrik Enformasyon	Geleceğinin İyi Olması İsteği	Kendine Uygun Mesleği Seçmesi	İyi Bir İş Sahibi Olması	Kararlarına Yardımcı Olmak Niyeti	Eğitim Seviyesi Düşüklüğü	Maddi Yetersizlik	Σ
G1	K	18	X				X			X	X	X		X	X	8
G2	K	19					X		X	X	X		X	X	X	7
G3	E	18	X	X	X	X	X	X		X	X					8
G4	E	18	X			X	X	X		X		X	X	X		8
G5	K	18					X	X	X	X	X			X		6
G6	K	18					X		X	X	X			X		5
G7	K	18					X	X	X	X	X	X		X		7
G8	E	19	X	X			X	X		X	X	X	X	X		9
G9	E	20							X	X	X	X		X		5
G1	K	19														0
G1	E	19			X				X	X		X		X		5
G1	E	19														0
G1	K	19	X	X		X	X		X	X	X	X		X		9
G1	K	20	X	X			X		X			X	X	X		7
G1	K	19	X			X	X		X	X	X	X		X		8
G1	E	20														0
G1	K	18					X	X	X	X	X	X		X		7
G1	K	22	X	X			X		X	X	X	X				7
G1	E	19	X	X	X		X			X			X	X		7
G2	E	20														0
G2	K	18	X			X		X	X		X	X	X	X		8
G2	K	21	X	X	X		X			X	X				X	7
G2	K	19		X		X		X	X			X	X	X		7
G2	E	19	X							X	X		X			4
G2	K	29														0
G2	E	20	X		X	X		X	X	X	X	X	X	X		10
G2	E	30														0
G2	K	18	X	X		X	X	X		X			X	X		8
G2	K	19	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		11
G3	K	18			X		X			X	X		X			5
Σ			15	10	7	9	18	11	15	21	18	15	11	19	3	17
%			8,6	5,7	4,	5,2	10,4	6,3	8,6	12,1	10	8,6	6,3	10,9	1,7	10

Tablo 10. Turizm Mesleğini Seçtikten Sonra Aileleriyle Yaşadıkları Sorunların Nedenlerine Yönelik İfadelerin Kategorilendirilmesi

Aile Sorunlarının Nedenleri	Kullanılan İfadeler	Σi	Σi (172)	%	% (100)
(1) Aile Dışı Nedenler	(1.1) Zorunlu Nedenlerle Fazla Çalışma	15	70	21,4	40,7
	(1.2) Resmi Tatillerde Fazla Çalışma	10		14,2	
	(1.3) Ücret Düşüklüğü	7		10	
	(1.4) Mevsimsellik Sorunu	9		12,8	
	(1.5) Çalışma Şartlarının Zor Olması	18		25,7	
	(1.6) Çalışma Şartlarının Aile Yaşamını Olumsuz Etkilemesi	11		15,7	
(2) Aile İçi Nedenler	(2.1) Mesleğe Yönelik Asimetrik Enformasyon	15	102	14,7	59,3
	(2.2) Geleceğinin İyi Olması İsteği	21		20,5	
	(2.3) Kendine Uygun Mesleği Seçmesi	18		17,6	
	(2.4) İyi Bir İş Sahibi Olması	15		14,7	
	(2.5) Kararlarına Yardımcı Olmak Niyeti	11		10,7	
	(2.6) Eğitim Seviyesinin Düşüklüğü	19		18,6	
	(2.7) Maddi Yetersizlik	3		2,9	

Yapılan içerik analizi sonucunda, katılım sağlayan öğrencilerin turizm mesleğini seçtikten sonra aileleriyle yaşadıkları sorunların nedenlerine yönelik görüşlerine bağlı oluşturulan kodlardan 2 kategori belirlemiştir. Bu amaçla, Tablo 9'da yer alan kodlar anlamlı bütünler oluşturularak, Tablo 10'da ki üst kategorilerde birleştirilmiştir. Bu kategoriler, "Aile Dışı Nedenler" ve "Aile İçi Nedenler" şeklinde belirtilmiştir.

Katılımcıların turizm mesleğini seçtikten sonra aileleriyle yaşadıkları sorunların nedenlerine yönelik yanıtlarının %59,3'ü aile içi nedenlerden oluşurken, %40,7'si aile dışındaki nedenlerden kaynaklı olduğu tespit edilmiştir. Aileden kaynaklı nedenler kategorisinde yer alan ve en çok görüşün belirtildiği "Geleceğinin iyi olması" ifadesidir. Bu ifadeye yönelik 15 numaralı katılımcı görüşlerini şu şekilde belirtmiştir;

...Ailem; "Sıcakta, sürekli ayakta olmak, yoğunluğun fazla olmasına razı mısın?" dedi. Ben bu durumdan razı olduğumu dile getirdim. Fakat babam: "Bir öğretmen olsaydın daha içimiz rahat ederdi, daha az yorulurdun, daha iyi yerlere gelebilme şansın olurdu. Az biraz daha çalışsaydın keşke!" der hep...

Aileden dışındaki nedenler kategorisinde yer alan ve en yüksek frekansa sahip olan "Çalışma şartlarını zor olması" ifadesine yönelik 8 numaralı katılımcı görüşlerini şu şekilde bildirmiştir;

...4 senedir bu sektördeyim. Beş yıldızlı bir otelde çalışıyordum. İki, üç defa gece geç geldiğim için ailem beni eve almadı. Diğer günlerde sürekli tartışma yaşıyorduk. Genelde resmi tatil günleri tatil olmadığı için sorun yaşıyordum. Çoğu zaman gece çalışıyordum gündüzüm uykuyla geçiyordu. Evin ihtiyaçlarını karşılayamadığım için sorun yaşıyordum. Ailem; "İnsanlara kölelik yapa yapa bizim ihtiyaçlarımızı karşılamıyorsunuz" diyordu...

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Turizm endüstrisinin emek- yoğun özelliği nedeniyle, çalışma şartlarının işgörenlerin yaşamlarına yönelik etkisini inceleyen bazı araştırmalar mevcuttur. Araştırmalarda, iş- aile çatışmasına neden olan sorunlar ve çatışmanın vermiş olduğu etkiyle bireylerin yaşamlarda bıraktığı izler ortaya çıkarılmıştır. Ancak bu araştırmada, turizmde istihdam elde etmeye yönelik ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin, eğitim dönemlerinde ve özellikle staj uygulamalarında mesleklerine yönelik yaşadıkları aile sorunları merak boyutunu oluşturmaktadır. Bu sorunlar neticesinde, bazı öğrencilerin bilinmeyen sebeplerle istemediği

halde eğitimini sonlandırmak ya da ara vermek zorunda kalması söz konusudur. Yapılan araştırmaya göre, turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin aileleriyle yaşadıkları sorunlar ortaya çıkarılmıştır. Özellikle turizm alanına yönelik öğrencilerin meslek tercihleri ile bu alanda eğitim ve uygulama sürecinde yaşadıkları temel aile sorunları ve sorunların nedenleri tespit edilmiştir. Ortaya çıkarılan, bireylerin yaşadığı sorunlar genel olarak bireyler arası iletişimsizlikle ilişkilendirilebilir.

Öğrencilerin meslek tercihlerinde turizm eğitimi, aile, akraba, arkadaş ve çevre etkisiyle tercih ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerden bazıları araştırarak, inceleyerek bilgi sahibi oldukları; kendi bireysel yeteneklerine bağlı olarak, farklı yerler görme arzusu, farklı kültürler keşfetme imkanı eğlenceli bir sektör olduğu algısı, yabancı dil öğrenme fırsatı, kendi işini kurma avantajı, gelir gibi birtakım nedenlerle seçtikleri ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra bazı öğrencilerin farklı alanlara ilgisi olmasına rağmen, yetersiz puanları nedeniyle bu alanı çaresizlikten tercih ettikleri ifade edilmiştir. Turizm mesleğini ekonomik açıdan fayda sağladığını değerlendiren, gelir seviyesinin yüksek olması ve kariyer gelişimi noktasında elverişli olmasını ifade eden katılımcılar ile literatürde benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Richardson (2010), öğrencilerin turizm sektörüne yönelik tutumlarında ekonomik temele dayanan “ücret/fayda, promosyon imkanları” boyutlarını ortaya çıkarmıştır. Ancak bu görüşün aksine, Rosyidi (2021), turizm eğitimi alan öğrencilerin tutumları doğrultusunda, sektörde kariyer gelişimi ve maaşların olumsuz algı yaratan iki faktör olduğunu tespit etmiştir. Datta ve Jha (2015)’e göre, endüstriyel deneyimi olmayan öğrencilerin endüstriye karşı, endüstriyel eğitimlerini tamamlayanlara göre daha olumlu görüşe sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Kim vd. (2007), Tayvan, Kore ve Çin’de Lisans ve Yüksek Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik tutumlarını ölçmüştür. Turizm eğitimi alan bu üç milletten en yüksek motivasyona ve sektöre yönelik en yüksek tutuma Tayvan’lı öğrenciler olmakla birlikte, üç milliyete ait öğrencilerin sektöre yönelik farklı tutumlara sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda literatürde, turizm eğitimi tamamlamış olma ve farklı destinasyonlar açısından örneklemin farklılığının, farklı sonuçlar ortaya çıkardığını göstermektedir.

Anne babaların çocuklarının meslek seçimi konusunda otoriter, koruyucu, liberal ve demokratik tutum etkilerinin farklılık gösterdiği görülmektedir. Meslek seçimi konusunda daha çok ailenin bilgisi artıkça yönlendirme konusunda daha olumlu tavır sergilediği düşünülmektedir.

Turizm alanında eğitim alan öğrencilerin, meslek seçimlerinden sonra karşılaştıkları sorunlar, aileleriyle ciddi çatışma yaşamalarına sebep olmaktadır. Öğrencilerin eğitimlerine yönelik aile içi çatışma yaşadıkları belirlenmiştir. Kuşak çatışmasının ortadan kaldırılması için anne ve babanın anlayışlı ve hoşgörülü tavrı etkili olabilmektedir. Ailede çatışmanın yönetilebilmesi için altında yatan sebeplerin bilinmesi gerekir. Özellikle, turizm sektöründe çalışmanın toplumun bazı kesimleri tarafından saygınlığı düşük işler olarak algılanması, düzensiz ve uzun çalışma saatleri, fazla mesai gibi olumsuz koşullar bu alana yönelik eğitim alan öğrencilerin ailelerinde gelecekle ilgili kaygılara neden olmaktadır. Benzer olarak, Aksu ve Köksal (2005)’in öğrencilerin tutumlarını tespit etmeye yönelik yaptığı araştırmada en önemli nedenler; sektördeki düzensiz çalışma saatleri, işlerin sezonluk olması, toplum tarafından saygı duyulan bir iş olmaması, maaşların yetersizliği, düşük yan gelir ve üst yönetimin astlarına yeterince değer vermemesi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Anıl (2011), meslek seçimine yönelik yaşlı kuşağın %31,1’i “geleceğinin iyi olması için” genç kuşak ile sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Çoğu zaman aileler, çocuklarının daha iyi bir meslek dalını tercih etmeleri, kendine uygun meslek seçimlerinde bulunabilmeleri düşüncesine sahiptir. Fakat bu mesleği severek, zorluklarına rağmen isteyerek tercih eden öğrenciler açısından bu durumun tersi düşünülmektedir. Bu nedenle aile içi çatışma yaşanmaktadır.

Ailelerin asimetrik enformasyona sahip olması nedeniyle turizm mesleğine yönelik bakış açıları olumsuz olarak görülmektedir. Asimetrik enformasyonun yarattığı olumsuz bakış açısı, mesleği küçümseme ve önyargının yanı sıra meslek hayatında alkol, sigara, uyuşturucu gibi zararlı alışkanlıkların kazanılabileceği, rahat ve güvensiz bir ortamın var olmasıdır. Ayrıca daha önce çevresel anlamda bu eğitimi alan kişilerin var olmaması ve alan konusunda bilgi eksikliği nedeniyle turizm alanının özellikle kız çocukları için güvenli olmadığı görüşü ortaya çıkmıştır. Bu durumun en temel nedeni olarak ailelerde tespit edilen eğitim seviyesi düşüklüğü gösterilebilir.

Turizm eğitimi alan öğrencilerin alana yönelik kuşak çatışması yaşadıkları aileleriyle, turizm eğitimi sürecinde kazandıkları başarılar, bu çatışmanın azalmasında etkin rol oynamaktadır. Ailelerin bilgi eksikliği yaşadığı ve önyargıda bulunduğu bu alana yönelik çocuklarının kazanımlarını gördükçe memnuniyet duydukları ve çatışma şiddetinin azaldığı ortaya çıkmıştır.

Aile içi çatışmaya sebebiyet veren diğer önemli durumlar ise; ağır çalışma şartları, mevsimsellik sorunu, zorunlu nedenlerle fazla çalışmadır. Aileler, bu eğitimi alan çocuklarının gelecekte yaşayabilecekleri zor şartları düşünerek eğitimi sırasında farklı bir meslek dalına yönelmelerini istemesi ya da bu alanda eğitim aldığı için sürekli olarak eleştiride bulunması nedeniyle, fikir çatışması, anlaşmazlık, psikolojik şiddete yönelik çeşitli sorunlar yaşamaktadırlar.

Sonuç olarak, araştırmanın, turizm mesleğine yönelik asimetrik enformasyonlarının ortadan kaldırılmasına, turizm eğitiminin bireye sağladığı faydaların farkındalığının kazandırılmasına, bilgi eksikliği başta olmak üzere birçok faktörden kaynaklı sorunların çözümünün sağlanmasına yönelik turizm mesleğini tercih eden bireylere, ailelere, gelecekte yapılması planlanan araştırmalara, politika yapıcılara, turizm eğitimi ve çatışma alanında araştırmalar yapan araştırmacılara yön verebileceği düşüncesiyle literatüre katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Bu kapsamda araştırmanın sonucunda elde edilen çatışma nedenlerine getirilebilecek öneriler;

- Öğrencilerin özgüvenlerini artırabilecek, kişisel gelişimlerini destekleyebilecek nitelikte etkinliklere katılımları sağlanabilmeli,
- Turizm eğitimi alan öğrencilerin kazandıkları başarıları çevresinin de görmesi, farkındalık sağlanabilmesi turizm sektörüne yönelik çevre bilincinin değişmesi ve gelişmesine sebep olabilir,
- Turizm sektörüne yönelik olumsuz bakış açısının azaltılması, etkin tanıtım araçları aracılığıyla sağlanabilir. Eğitimi alan, sektörde uygulamada bulunan öğrencilerin faaliyetlerine yönelik tanıtımlar medyada sunulabilir. Tanıtım etkinlikleri ailelerin alana yönelik bilgi eksikliğini ortadan kaldırmak için en ideal çözüm yolu olabilir.
- Turizm işletmelerinin turizm eğitimi alan öğrencilere özellikle staj döneminde meslekten uzaklaşmamaları için duyarlı davranmaları gerekebilir.
- Turizmin mevsimsellik sorunu, aileler için çocuklarının mesleki hayatları açısından tedirginlik yaratmaktadır. Bu nedenle çalışma sürelerini sürekli kılabilecek alternatif turizm faaliyetlerinin çoğaltılması gerekmektedir.
- Aile içi etkileşimin niteliğinin artırılmasına yönelik psiko-eğitimsel müdahale sistemlerine gereksinim olduğu gibi, ailelerin demokratikleşme düzeyinin artırılmasına yönelik projelerinde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması gereklidir.
- Yaşlı kuşakların genç kuşakları anlamaya çalışarak yönlendirmede bulunmaları çatışmaları engelleyerek iletişim süreçlerinin gelişmesine etki edebilir.
- Aile tutumlarına bağlı olarak ortaya çıkan aile içi çatışmaların azaltılmasına yönelik olarak ailelerin sergilemiş oldukları tutumların gözden geçirilmesi, birey ve aile arasında etkili iletişim yöntemlerinin tercih edilmesi sağlanmalıdır.
- Araştırmanın ilgili alanda ve konuda daha sonra yapılacak araştırmalara ışık tutacağı düşüncesiyle; aynı ölçeğin lisans düzeyinde eğitim alan öğrencilerin aileleriyle çatışma düzeyi

belirlenebilir. Bunun nedeni, ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin, lisans düzeyinde turizm eğitimi alanlara göre aileleriyle çatışma düzeyinde anlamlı fark olabilir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Destek Bilgisi: Herhangi bir kurum ve/veya kuruluşun destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Türk Turizm Araştırmaları Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazar(lar)ına aittir.

Etik Kurul Onayı: Veriler 2020 yılı öncesinde toplanmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

Aksu, A. and Köksal, C. D. (2005). Perceptions and Attitudes of Tourism Students in Turkey, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 17 (5): 436 – 447.

Altınok, A., Özer, Ö., Set, Z. ve Bayoğlu, F. (2017). Anne-Baba Çatışması: Türkiye'deki Çalışmalar Üzerine Bir Değerlendirme, *Akademik Bakış Dergisi Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E- Dergisi*, 59: 329- 345.

Amisah, E. F., Opoku, M, A., Mensah, I. and Gamor, E. (2021). Students' Perceptions of Careers in Ghana's Hospitality and Tourism Industry, *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 32(1): 1- 13.

Anıl, H. A. (2011). *Kültürel Değişme Açısından Kuşaklar Arası Çatışma (Aşkan ve Dumlupınar Mahallesi Örneği)*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Aydınlı, H. (2010). Sosyal Çatışma ve Din, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 19(2): 187- 215.

Aydoğdu, F. ve Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi, *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2): 569- 585.

Aymankuy, Y. ve Aymankuy, Ş. (2013). Turizm İşletmeciliği Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektöründeki İstihdamla İlgili Görüşleri ve Sektördeki Kariyer Beklentileri (Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği, *Akademik Bakış Dergisi, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E- Dergisi*, 35: 1- 21.

Bayhan, V. (1997). *Üniversite Gençliğinde Anomi ve Yabancılaşma*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Beşe, S. (2016). *Yetişkin Kur'an Kurslarının Kuşak Çatışmalarını Önlemedeki Rolü (Keçiören Örneği)*, Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Çorum.

Blaustein, K.B. (1999). The Effects of Interparental Conflict and Parent-child Conflict on Young Adult Adjustment: A Model. Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences & Engineering.

Canatan, K., Konbak, E., Aslan, T., Özdemir, M. ve Yılmaz, Ö. M. (2020), Geleneksel ve Modern Ailelerde Çocuk Yetiştirme Tutumları, *Çekmece İZU Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(16): 151- 165.

Choy, D. J. L. (1995). The Quality of Tourism Employment, *Tourism Management*, 16(2): 129-137.

- Çağdaş, A., Arı, R. ve Seçer, Z. (2002), *Çocuk ve Ergende Sosyal ve Ahlak Gelişimi*, Birinci Baskı. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Ekşi, A. (1990). *Çocuk, Genç, Ana Babalar*, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Datta, A., and Jha, B. (2015). Industrial Training and its Consequences on the Career Perception - A study in Context of the Hotel Management Students of Jaipur. *EPRA International Journal of Economic and Business Review*, 3(2): 146–152.
- Durğun, A. (2018). Türkiye’de Aile İçi Sorunlara Yönelik Sosyal Politikalar ve Şiddetin Önlenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1): 1-12.
- Gander, M.J. and Gardiner, H.W. (2010). *Çocuk ve Ergen Gelişimi*. (Çeviren: A, Dönmez, N, Çelen ve B, Onur), (7. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.
- Guthrie, M.L., Brant, C.R. and Green, L.B. (2002). The Role of Parent Conflict and Self-Efficacy in Friendship Satisfaction, Annual Conference of the American Psychological Association, August.
- Grigorenko, E.L. and Sternberg, R.J. (2000). Elucidating the Etiology and Nature of Beliefs About Parenting Styles. *Developmental Science*, 3(1): 93-112.
- Hacıoğlu, N., Kaşlı, M., Şahin S. ve Tetik, N. (2008). *Türkiye’de Turizm Eğitimi*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Işık, C., Tırak, L. ve Çapan, O. (2017). Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Meslek Seçimlerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi, *Mesleki Bilimler Dergisi*, 6(1): 16- 26.
- Kargı, E. ve Akman, B. (2007). Üniversiteli Gençlerin Bakış Açısıyla Aile İçi Sorunlar, *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 18(1): 31-38.
- Kavut, S. (2015). *Kuşaklararası İletişim Farklılıklarının Aile İçi İletişime Etkisi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Kişilerarası İletişim Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kaya, M. (1997). Ailede Anne-Baba Tutumlarının Çocuğun Kişilik ve Benlik Gelişimindeki Rolü, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9(9): 193- 204.
- Kozak, M. A. ve Kızırmak, İ. (2001). Türkiye’de Meslek Yüksekokulu Turizm-Otelcilik Programı Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Yönelik Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre değişimi, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12, 9-16.
- Kılıç, N. P. (2018). Kuşaklararası İletişim: Üniversite Öğrencilerinin Yaşlılarla İletişim Biçimleri, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(55): 849- 860.
- Kim, S. S., Guo Y, Wang, K. C. and Agrusa, J. (2007). The Study Motivations and Study Preferences of Student Groups from Asian Nations Majoring in Hospitality and Tourism Management Programs, *Tourism Management*, 28 (1): 140- 151.
- Kuşlivan, S. and Kuşlivan, Z. (2003). Perceptions and Attitudes of Undergraduate Tourism Students Towards Working in The Tourism Industry in Turkey, *Tourism Management*, 21(3): 251-269.
- Leigh, J. P. (1998). The Social Benefits of Education: A Review Article. *Economics of Education Review*, 17(3): 363- 368.
- Owen, F. K., Kepir, D. D., Özdemir, S., Ulaş, Ö. ve Yılmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Seçme Nedenleri, *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 8(3): 135- 151.

- Özel, E. ve Zelyurt, H. (2016). Anne Baba Eğitiminin Aile Çocuk İlişkilerine Etkisi, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 16(36): 9- 34.
- Öztürk, Y. ve Pelit, E. (2008). Turizm Alanında İşletmecilik ve Öğretmenlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Tercihleri Üzerine Bir Araştırma, III. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi, Balıkesir: 353-360.
- Pehlivan, R. (2008). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Sektör İle İlgili Tutumlarının Mezuniyet Sonrası Kariyer Seçimine Etkisi*, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Aydın.
- Richardson, S. (2010). Generation Y's Perceptions and Attitudes Towards a Career in Tourism and Hospitality, *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism*, 9 (2): 179-199.
- Rosyidi, M. I. (2021). Undergraduate Students' Perceptions and Attitudes Towards a Career in Tourism Industry: The Case of Indonesia, *Journal of Management Entrepreneurship*, 23 (1): 40-51.
- Seven, S. (2008). *Çocuk Ruh Sağlığı* (1. Baskı). Ankara: Pegem Net Yayıncılık.
- Şanlı, D. ve Öztürk, C. (2015). Anne Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumları ve Tutumlar Üzerine Kültürün Etkisi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(4): 240- 246.
- Şengel, Ü., Pamukçu, H. ve Sarışık, M. (2015). Öğrencilerin Bölüm ve Meslek Tercihlerinin Ailelerin Sosyo - Ekonomik Durumuna Göre Değerlendirilmesi: Kastamonu Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği, *Second International Congress of Tourism & Management Researches*, 890- 903.
- Şirvanlı Ozen, D. (2004). Effects of Marital Conflict on Adolescent Children: A Study in Turkish. *Journal of Divorce and Remarriage*. 41 (1/2): 137- 157.
- Thompson, A., Hollis, C., and Richards, D. (2003). Authoritarian Parenting Attitudes as a Risk for Conduct Problems. Results from a British National Cohort Study. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 12: 84-91.
- Turner, A.H., Kopiec, K. (2006). Exposure to Interparental Conflict and Psychological Disorder Among Young Adults, *Journal of Family Issues*, 27(2): 131- 158.
- Tuyluoğlu, T. (2003). *Türkiye'de Turizm Eğitiminin Niteliği*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Türker, N., Uçar, M. ve Ateş, M. A. (2016). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektörü Algıları: Karabük Üniversitesi Öğrencileri Üzerine bir Araştırma, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2): 311- 333.
- Türkeri, İ. (2014). Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitiminin Özel Nitelikli Sorunları ve Çözüm Önerileri, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, *Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(4): 1 – 14.
- Unur, K., Duman, T. ve Tepeci, M. (2004) Lisans Düzeyindeki Turizm Eğitimi Alan Öğrenciler Sektörde Kariyer Yapmaya Nasıl Bakıyor?, I. Ulusal Turizm Kongresi, Balıkesir: 390- 414.
- Vurucu, F. (2010). *Meslek Lisesi Öğrencilerinin Meslek Seçim Yeterliliği ve Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler*, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.